

SUKUTUTKIMUKSEN IDEA LYHYESTI

Kiinnostus sukututkimukseen sai vauhtia vuonna 1976, kun televisiossa esitettiin Juuret – sarjaa. Turun maakunta-arkistoon tuli pyyntöjä sukututkimuskursseista. Niitä alettiin pitää. Kirjallisuutta oli niukasti. Rauno kirjoitti yhdessä Marjo Hyppösen kanssa Sukututkimuksen käsikirjan. Siinä on ideana ohjata kädestä pitäen tutkimuksen tekemistä. Konkreettisenä esimerkkinä kirjassa on Raunon oma suku, isoisästä taaksepäin.

Sukututkimuksen mahdollistavat mm. seuraavat asiat

1. Lutherin Katekismus – ihmisten piti osata lukea. Se oli kaiken lähtökohta 1660-luvulla alkaneelle lukutaidon opetukselle.
2. Lukutaitoa kontrolloitiin aluksi jumalanpalvelusten yhteydessä.
3. Gezelius vanhempi (1615 - 1690) keksi kontrollin tehostamiseksi kirkonkirjat, joihin merkittiin kylän, talon ja sen tontilla asuneet perheet ja ruokakunnat henkilötietoineen apuna ns. historiakirjat eli luettelot syntyneistä, vihityistä kuolleista ja muuttaneista.

Rippikirjoissa on sarakkeet henkilötietojen lisäksi katekismuksen osaamiselle, joka merkittiin risteillä ja ristien osilla ao. sarakkeisiin.

Lukukinkereillä piti katekismus osata ulkoa ja vauhdilla eli keuhkot täyteen ilmaa ja sitten vaan katekismuksen tekstiä ulos suusta. Sisälukua opittiin, jotta opittaisiin ulkoa.

Sukututkimuksessa synnyttäminen / syntymä on kaiken alku.

Kontrollijärjestelmän tuloksena

1. syntymäpäivä - paljasti henkilön iän
2. rippikoulu – piti klaarata, jotta pääsi naimisiin
3. äiti antoi lukutaidon ensiopetuksen, jos äiti ei osannut, oli mentävä oppimaan kylän mummulle tai lukkarille
4. henkilön nimen perään oli rippikirjoihin saatava syntymäajat sekä -paikat ja muut tiedot
5. rippikirjan oikeanpuoleiselle sivulle rakennettiin kronologisesti etenevät ehtoolliskäyntisarakeet - näin talo ja sen asukkaat sidottiin aikaan ja paikkaan. Täten saadaan selville todellinen asukasluku kunakin vuonna.
6. rippikirjaan kirjattiin sisäiset ja ulkoiset muutot – rengit ja piit muuttivat usein
7. papin tehtävänä oli ylläpitää kirkonkirjaa – henkilö sai muuttokirjan mukaan, kun muutti seurakunnasta toiseen
8. vihittyjen luetteloissa kuulutukset olivat aina morsiamen kunnassa.

Tärkeä vuosi 1749 – perustettiin Taulustolaitos (Tabelvärket)

Rippikirjojen tiedot tarkentuivat, tuli lisää tietoja, rokotukset, kinkerit, oma sarake negatiivisille asioille esim. LL=salavuoteus, QP=huono nainen, juopottelu ja isommat rikkeet.

Mormonit vaikuttivat suotuisasti tietojen saamisessa keskitetyksi kaikista seurakunnista, sillä he kuvasivat mikrofilmille ja – korteille suomalaisten tietoja 1870-luvulle asti.

1800- luvun alussa latina jäi pois rippikirjoista, tilalle tuli ruotsinkieli sekä maallista oppimisainesta uskonnollisen rinnalle.

Nykyiselle sukututkijalle sata vuotta vanhemmat tiedot ovat helpommin saatavilla.

SSHY Suomen Sukuhistoriallinen Yhdistys, jossa on pieni jäsenmaksu (17 euroa) sekä Suomen Sukututkimusyhdystys HISKI, kummatkin netissä, mahdollistavat sukututkimuksen tekemisen kotioloissa.

Maallinen valta tuo kirkollisten väestörekisterien rinnalle maallisia väestörekisterejä, sukututkijan hyödynnettäväksi.

Maakirja syntyi 1540, tällöin Kustaa Vaasa (1496 – 1560) alkoi verottaa, maakirja oli käytössä vuoteen 1905 asti.

Kustaa II Adolf (1594 – 1632) jatkoi verottamista. Esimerkiksi kuinka paljon jauhoja kylän myllyssä jauhettiin, sen mukaan kannettiin asukkailta veroa. Veronkierron estämiseksi veronkato siirrettiin henkilöveroksi, syntyivät henkikirjat.

SAY Suomen asutusalueen yleisluettelo helpottaa sukututkijaa, tiedot eri lähteistä löytyvät siitä nykyaikaisella käsialalla kirjoitettuna.

Valitaan henkilö, kenestä alkaen tietoja kerätään

1. Esipolvitaulu, valitaan lähtöhenkilö nykyajasta, edetään ajassa menneeseen ottamalla mukaan vanhemmat, vanhempien vanhemmat jne
2. Sukutaulu, etsitään lähtöhenkilö menneisyydestä ja edetään sieltä nykyaikaan ottamalla mukaan vanhempien lisäksi lapset, heidän lapsensa, heidän puolisonsa jne

HUOM! Muistiinpanot kannattaa tehdä välittömästi eli mistä kyseinen tieto on saatu.

Tämä on vasta luuranko, se odottaa lihaa ympärille.

Lisätietoja löytyy oikeushallinnon asiakirjoista: perukirjasta, lainhuutoasiakirjoista, rikos- ja riita jutuista, koulun matrikelista, synnyyslaitoksista, maanmittausasiakirjoista, elinkeinoelämän keskusarkistosta Mikkelistä jne.

Digitaalisessa arkistossa on jo paljon materiaalia. Toisaalta Isoviha (1700 - 1721), kirkonkirjojen tuhoutuminen ja epämääräiset merkinnät aiheuttavat hankaluuksia totuuden hakemisessa.

Sukututkimus voi koukuttaa, mutta se ei ole vaarallista!
Mielenkiintoisia hetkiä tutkimuksen parissa!

7.4.2016 toivoo Rauno Luttinen, sukututkimuksen opettaja